

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobkyně: **K. N.**
zastoupená advokátem JUDr. Miroslavem Ondrúšem, Ph.D.
sídlem Čs. Legií 1719/5, 702 00 Ostrava

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 1. 2023, ve věci invalidního důchodu
takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalovaná svým rozhodnutím ze dne 28. 6. 2022, č. j. X (dále „prvostupňové rozhodnutí“) zamítla žalobkyni její žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení

Shodu s prvopisem potvrzuje I.Ch.

zdravotního stavu, neboť podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava (dále „OSSZ“) ze dne 27. 6. 2022 žalobkyně byla nadále invalidní pro invaliditu prvního stupně. Žalobkyně proti rozhodnutí žalované podala námitky. O těchto námitkách rozhodla žalovaná rozhodnutím ze dne 18. 1. 2023, č. j. X, (dále „napadené rozhodnutí“), a to tak, že námitky zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Proti napadenému rozhodnutí podala žalobkyně žalobu.

2. Žalobkyně v žalobě uvedla, že její zdravotní stav nebyl posouzen správně. Poukázala na to, že její psychický stav je kolísavý, schopnost vykonávat soustavnou výdělečnou činnost je výrazně omezená z psychologického hlediska, ačkoliv z hlediska intelektu nikoliv. Opakovaně proto musí rušit lekce jazyků a přerušila i studium na Policejní akademii. Je zcela finančně odkázána na rodiče. Z důvodu intolerance léků má urologické potíže. Opakovaně byla hospitalizována.
3. Žalovaná ve svém vyjádření připomněla předchozí průběh řízení, kdy byla žalobkyni prvostupňovým rozhodnutím zamítnuta její žádost o změnu výše invalidního důchodu, a toto rozhodnutí bylo následně potvrzeno napadeným rozhodnutím, které považuje za správné. S ohledem na žalobní námitky navrhla důkaz posudkem posudkové komise MPSV.
4. Soud zjistil, že žalobu lze věcně projednat. Přezkoumal tedy napadené rozhodnutí v souladu s § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.), v mezích žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
5. Z připojeného posudkového spisu soud zjistil, že žalobkyně po maturitě na Střední Waldorfské škole studovala Policejní akademii, což dosud nedokončila. Pracuje jako OSVČ – výuka jazyků. Na základě posudku lékaře OSSZ Frýdek Místek z 26. 4. 2021 byla žalobkyně shledána invalidní v prvním stupni od 22. 3. 2021, kdy u ní poklesla míra pracovní schopnosti o 35 %. Tehdy rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu bylo onemocnění uvedené v kapitole V., položce 5c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. (dále pouze „vyhláška“), depresivní porucha, obsedantně kompulzivní porucha. S ohledem na možnost zlepšení stavu byla stanovena kontrola zdravotního stavu a posudek byl platný do 30. 4. 2022.
6. Dne 13. 5. 2022 posoudil posudkový lékař OSSZ Frýdek Místek zdravotní stav žalobkyně jako odpovídající invaliditě v prvním stupni, kdy u ní poklesla míra pracovní schopnosti o 35 %. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu bylo stále onemocnění uvedené v kapitole V., položce 5c přílohy k vyhlášce, depresivní porucha, obsedantně kompulzivní porucha. S ohledem na nemožnost léčbou zdravotní stav zásadně ovlivnit, byla stanovena platnost posudku trvale.
7. Dne 26. 5. 2022 žalobkyně požádala o změnu výše dříve přiznaného invalidního důchodu, k čemuž si žalovaná vyžádala posudek u posudkového lékaře OSSZ. V rámci posouzení posudkový lékař OSSZ Frýdek Místek dospěl dne 27. 6. 2022 k témuž závěru, že u žalobkyně míra poklesu pracovní schopnosti v souhrnu dosahuje stále 35 %. Rozhodující příčinou jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu bylo zdravotní postižení - depresivní porucha, obsedantně kompulzivní porucha - tedy stále postižení uvedené v kapitole V., položce 5c přílohy k vyhlášce. Míra poklesu pracovní schopnosti byla stanovena na horní hranici z důvodu dalšího postižení žalobkyně a nebyla dále navýšena. Na základě tohoto posudku rozhodla žalovaná dne 28. 6. 2022 o zamítnutí žádosti o změnu výše invalidního

důchodu.

8. V řízení o námitkách si žalovaná vyžádala další posudek. V posudku ze dne 9. 1. 2023 posudkový lékař ČSSZ dospěl k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně bylo zdravotní postižení – obsedantně nutková porucha se značně sníženou úrovní sociálního fungování – uvedené v kapitole V., položce 5c přílohy k vyhlášce. Míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně stanovil posudkový lékař ČSSZ shodně, jako posudkový lékař OSSZ, na 35 %, s ohledem na celkový zdravotní stav, míra poklesu proto nebyla dále navýšena. Posudková kritéria vyššího stupně poklesu pracovní schopnosti nebyla podle posudkového lékaře naplněna. Žalobkyně tedy podle uvedeného závěru byla invalidní v prvním stupni.
9. S ohledem na žalobní námitky nechal krajský soud v řízení zpracovat posudek posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí. V **posudku ze dne 14. 7. 2023** se posudková komise v Ostravě ztotožnila se závěry posudkového lékaře ČSSZ co se týká rozhodující příčiny zdravotního stavu žalobkyně a jejího zařazení podle citované vyhlášky. Podle názoru posudkové komise je rozhodující příčinou obsedantně nutková porucha, středně těžké funkční postižení, kdy je značně snížena úroveň sociálního fungování a výkon některých aktivit je značně omezen, proto byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti na horní hranici 35 %, stanovené pro postižení zařazené v kapitole V., položce 5c přílohy k vyhlášce. Nejedná se podle komise o těžké postižení, protože žalobkyně netrpí neschopností kontaktu mimo přirozené sociální prostředí, není u ní těžké narušení společenských a pracovních funkcí a výkonu většiny denních aktivit. Proběhlé hospitalizace byly vždy s efektem a bez komplikací.
10. Vzhledem k námitkám žalobkyně proti posudku, kdy žalobkyně namítala zejména nezohlednění intolerancí, což vede k opakované změně medikace, nedostatečné odůvodnění zařazení postižení žalobkyně do položky 5c a nikoliv 5d, poukaz na lékařské zprávy ošetřujícího lékaře a nesprávné posouzení vlivu hospitalizací, požádal krajský soud posudkovou komisi o doplnění posudku. V **doplňujícím posudku ze dne 24. 5. 2024** posudková komise na svých závěrech setrvala. Vysvětlila, že těžké postižení, které je podkladem pro zařazení do položky 5d, představuje výrazný odklon od normy ve všech aktivitách po většinu sledovaného období. Výrazný odklon od normy ve všech činnostech je prakticky setrvalý. U středně těžkého postižení se ataky těžkého postižení mohou objevovat, pokud neznamenají setrvalý stav. U žalobkyně není výrazný odklon od normy ve všech aktivitách a odklon od normy není stálý, proto posudková komise na zařazení postižení žalobkyně do položky 5c setrvala.
11. Ani s tímto posouzením žalobkyně nesouhlasila, když podle ní hospitalizace neměly komisi uváděný efekt, o čemž svědčí mj. hospitalizace bezprostředně následující. Poukázala dále na intoleranci medikace, která její zdravotní stav ovlivňuje podstatným způsobem.
12. V druhém **doplňujícím posudku ze dne 18. 10. 2024** posudková komise uvedla, že při intoleranci léčiv je možná náhrada kompatibilními léčivy, což v případě žalobkyně nastalo v průběhu hospitalizací. Intolerance tedy možnost terapie neznemožňuje. Posudková komise citovala závěry z hospitalizací žalobkyně, které svědčí pro efekt léčby: pokles stresogenního prožívání, výrazná redukce úzkosti, nutkových projevů, dobrý spánek. Zmírnění obsedantních myšlenek a kompulzivního chování, propuštění na dovolenku, ze které se žalobkyně nevrátila (hospitalizace v lednu 2021), adaptaci na chod oddělení, možnost dovolenek (srpen 2022) a stabilizovaný stav. Proto podle posudkové komise hospitalizace ke

zlepšení zdravotního stavu žalobkyně vedly a hospitalizace nemají na stanovené hodnocení poklesu pracovní schopnosti vliv. K imunologickým obtížím posudková komise poukázala na kompenzaci potíží dietními opatřeními bez medikace Autoimunitní onemocnění jsou залечены a nemají vliv na pokles pracovní schopnosti žalobkyně, proto posudková komise na svých závěrech setrvala.

13. Rozhodnutí správního orgánu o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle § 8 odst. 9 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „zákon o OPSZ“), zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely námitkového řízení posuzuje žalovaná. Pro účely soudního přezkumu zdravotní stav pak posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí (dále též „MPSV“); za tím účelem MPSV zřizuje jako své orgány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona o OPSZ). Soud ovšem nezkoumá věcnou správnost posudků, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek rozhodujícím důkazem. A to za předpokladu, že z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochybností, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, které by správnost posudku zpochybnily. Posudková komise se musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá. Posudkové závěry musí náležitě odůvodnit. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí ve dvouinstančním řízení, její rozhodnutí v námitkovém řízení musí být jasné, srozumitelné a úplné (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43).
14. Náležitosti posudku upravuje § 7 vyhlášky. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž 1) účel posouzení, 2) datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 3) výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 4) skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 5) výsledek posouzení zdravotního stavu a míru poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, 6) procentní míru poklesu pracovní schopnosti, 7) stupeň invalidity, 8) den vzniku invalidity, resp. den změny stupně invalidity nebo den zániku invalidity, 9) odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti a 10) tzv. pracovní rekomandaci (to pouze, jde-li o invaliditu prvního či druhého stupně), tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012-18).
15. V posuzované věci si soud vyžádal shora specifikovaný posudek a jeho doplnění. V něm posudková komise dospěla ke zcela identickým závěrům v otázce rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu i míry poklesu pracovní schopnosti žalobkyně, jako posudkoví lékaři OSSZ a ČSSZ. Z obsahu posudku vyplývá, že posudková komise jednala a rozhodovala v řádném složení, za přítomnosti specialisty s odborností psychiatrie. Podle ustanovení § 16b odstavec 1 zákona o OPSZ, *[p]osudkové komise ministerstva jsou nejméně tříčlenné. Předsedou posudkové komise může být jen lékař. Předseda posudkové komise a tajemník posudkové komise jsou vždy zaměstnanci zařazení k výkonu práce v ministerstvu; tajemník je členem posudkové komise. Dalšími členy posudkové komise jsou odborní lékaři*

jednotlivých klinických oborů. Podle odstavce 3 téhož ustanovení, posudkový lékař, který je předsedou posudkové komise ministerstva, řídí jednání této komise, určuje její konkrétní složení a rozhoduje o zařazení jednotlivých případů na pořad jednání komise. Jak vyplývá z ustanovení § 16b odstavec 1 a 3 zákona o OPSZ, obsazení posudkové komise lékařem určité odbornosti pro jednotlivá onemocnění nepředepisuje žádný právní předpis a je odpovědností jejího předsedy, jaké lékaře do komise určí. Komise však musí být schopna splnit účel svého zřízení, vyplývající z § 4 odst. 2 citovaného zákona, tedy posoudit zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění (...). Jak dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 4. 2014, č. j. 6 Ads 166/2014 – 30, „byla-li posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí, která zpracovala podkladový posudek o stanovení míry poklesu pracovní schopnosti pro účely posouzení invalidity, složena v souladu s § 16b odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, může být námitka žalobce ohledně účasti lékaře nevhodně zvoleného klinického oboru ve výjimečném případě relevantní pro hodnocení úplnosti a přesvědčivosti posudku, nikoliv však pro úvahy o porušení § 16b odst. 3 citovaného zákona“. V posuzované věci komise byla složena v souladu s § 16b odst. 1 zákona o OPSZ a účel svého zřízení splnila. Odborným lékařem byla posouzena onemocnění žalobkyně, jejichž dopad na žalobkynin zdravotní stav je předmětem sporu.

16. Posudek má všechny shora uvedené nezbytné náležitosti.
17. Posudek splňuje podmínku úplnosti a přesvědčivosti. Posudková komise se vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a své posudkové závěry náležitě a srozumitelně odůvodnila. Posudek nevzbuzuje žádné pochyby. Posudková komise jednak vysvětlila, které postižení je rozhodující příčinou nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně. Zdůvodnila taktéž, z jakých důvodů nebylo možné posoudit rozhodující příčinu odlišně (výhodněji pro žalobkyni). Vysvětlení posudkové komise, jak se projevuje těžké postižení a že ataky těžkého postižení, pokud nevedou k setrvalému stavu, na změnu zařazení nemají vliv, soud považuje za srozumitelné a logické. Stejně tak považuje soud za logické, úplné a pochyby nevzbuzující vysvětlení posudkové komise o vlivu hospitalizací na zdravotní stav žalobkyně a vliv intolerance léků, když úkolem posudkové komise není stanovit konkrétní léčbu, ale přihlédnout k tomu, jaký měla dosavadní léčba vliv na funkční postižení. Krajský soud se neztotožňuje s názorem žalobkyně, že komise ustala na obecných tvrzeních. Komise naopak své závěry vztáhla ke konkrétním projevům postižení žalobkyně a proběhlé léčbě. Posudková komise rovněž logicky a srozumitelně vysvětlila stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně na horní hranici procentního rozpětí (35 %) podle kapitoly V., položce 5c přílohy k vyhlášce, přičemž neshledala důvody pro navýšení procentní míry poklesu pracovní schopnosti ve smyslu § 3 odst. 1 vyhlášky.
18. Posudková komise se plně vypořádala se všemi žalobkyní předloženými podklady. Nutno zdůraznit, že přezkum napadeného rozhodnutí a posudků, ze kterých žalovaná vycházela, je limitován datem vydání napadeného rozhodnutí, tedy 18. 1. 2023. Zdravotní dokumentace vztahující se ke zdravotnímu stavu žalobkyně po tomto datu může být relevantní jen za předpokladu, že svědčí o zdravotním stavu žalobkyně před 18. 1. 2023. Z tohoto důvodu krajský soud neprovedl další žalobkyní navržené důkazy, když jednak se vztahují k zdravotnímu stavu, jak se u žalobkyně vyvinul pod 18. 1. 2023, jednak zde není žádná pochybnost, se kterou by se posudková komise nevypořádala a o k jejímuž prokázání by bylo nutné navržené důkazy provést.

19. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec *invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %*. Podle odst. 2 písm. a) téhož ustanovení, *jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně*. Podle odst. 2 písm. b) téhož ustanovení se o invaliditu druhého stupně jedná, pokud pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 50 %, nejvíce však o 69 %.
20. V otázce posouzení zdravotního stavu žalobkyně vycházel soud zejména z posudku posudkové komise spolu s jeho doplněním, přičemž soud považuje za vhodné ještě jednou zopakovat, že předmětem řízení před žalovanou bylo rozhodování o žádosti žalobkyně o změnu výše invalidního důchodu. Jak vyplynulo z posudku posudkové komise, žalobkyně byla k datu vydání napadeného rozhodnutí nadále invalidní v prvním stupni, když její pracovní schopnost poklesla o 35 %. Nesplňovala tedy podmínku invalidity druhého stupně, k jehož dosažení směřovala svou žádost o změnu výše invalidního důchodu. Žalovaná dospěla v rámci prvostupňového rozhodnutí k zamítnutí takové žádosti, neboť u žalobkyně nedošlo k poklesu pracovních schopností o alespoň 50 %, a tento závěr následně potvrdila v napadeném rozhodnutí, její závěr je proto správný a napadené rozhodnutí není nezákonné.
21. S ohledem na výše uvedené soud žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
22. Pro úplnost soud uvádí, že předmětem tohoto řízení nebylo zkoumání aktuálního zdravotního stavu žalobkyně. Není tak vyloučeno, že se oproti datu vydání napadeného rozhodnutí stav žalobkyně zhoršil. Žalobkyně může opět požádat o změnu výše invalidního důchodu, kdy žalovaný bude rozhodovat podle aktuálního právního a zejména skutkového stavu, tj. podle aktuálního zdravotního stavu žalobkyně.
23. V řízení byla plně procesně úspěšná žalovaná, které však v souladu s § 60 odst. 2 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo; procesně neúspěšná žalobkyně právo na náhradu nákladů řízení nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů po doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava 20. listopadu 2024

JUDr. Zora Šmolková
samosoudkyně